

Inspiration til unge landmænd

Bærproduktion var emnet, da en halv snes unge fra Landbougdom besøgte Kogsbøllegårds marker med buskfrugt ved en inspirationsaften midt i juni

✍️ Annemarie Bisgaard

Unge landmænd, der drømmer om etablering eller egen bærproduktion, fik syn for sagen og masser af viden den 17. juni i Nyborg. Her havde Landbougdom og Økologisk Landsforening i fællesskab arrangeret en inspirationsaften med information samt rundvisning i Kogsbøllegårds marker, som bærer Jens Holme Pedersen dyrker med bær – cirka 145 ha med økologiske solbær og ribs samt cirka 35 ha med konventionelle solbær og hyben.

Strategiplaner

- Det er dejligt, at unge interesserer sig for vores erhverv og endnu mere glædeligt, hvis nogle har lyst til at gå ind i det, lød det i velkomsten fra Jens Holme Pedersen, der kunne fejre 30-års jubilæum på gården den 1. juni.
- Vi dyrker solbær, ribs og hyben, men

sådan har det ikke altid været. Da vi overtog ejendommen, dyrkede vi den primært med surkirsebær og solbær samt planteavl på forpagtet jord. Fra 2007 udformede vi i samarbejde med kreditgiverne en strategiplan udelukkende med dyrkning af buskfrugt for at specialisere os i disse kulturer: Konventionelt dyrkede solbær og ribs til det kendte industrimarked og som noget nyt hyben på kontrakt, fortæller den østfynske bærer, der på det tidspunkt også overvejede økologi.

- Men økologien kom først for alvor på tale i 2016, efter priserne på konventionelle solbær kollapsede i 2014-2015, sagde Jens Holme Pedersen, der på nogle plancher viste afregningspriserne på solbær gennem de seneste 25 år. De laveste fra 2015 lå på cirka 60 øre pr. kilo.

- Det var noget af et prisdyk efter at have fået over fire kroner pr. kilo i 2007-

2008 – på det tidspunkt, hvor strategiplanen blev lagt, fortalte Jens Holme Pedersen, der inden omlægningen rejste Europa tynd for at lære, hvordan kollegerne i udlandet tacklede de økologiske udfordringer.

Alene eller fællesskaber

Finanskrisen betød dramatiske fald i jordpriserne, og de ekstremt lave bærpriser fik også produktionsapparatet på Kogsbøllegård til at miste værdi.

- På den baggrund faldt værdien på ejendommen cirka 20 mio. kroner ifølge banken. Det har givet stof til eftertanke om, hvor sårbar man er. Derfor vil jeg sige til jer unge, at I nøje skal overveje, hvor meget I selv vil hæfte for. Det skal være lusten, der driver jer, og I skal tænke over risikoen ved at stå med det hele selv, især hvis man ikke kan lave langvarige kontrakter. Måske er det bedre med fællesskaber, så man har nogen at dele med. Det er i alt fald en måde at minimere risikoen på for den enkelte, sagde Jens Holme Pedersen, der som følge af priskollapset på konventionelle bær lagde det meste af ejendommen om til økologi for fire år siden.

Århundredets haglbyge

Godt på vej mod nye tider med økologi som den dominerende produktion på Kogsbøllegård blev markerne med bærbuske ramt af et voldsomt uvejr.

- Den 10. maj 2018 blev vi ramt af skybrudsagtigt haglvejr og enorme mængder af hagl i forbindelse med et uvejr

En halv snes medlemmer af Landboudom var på besøg i en af Jens Holme Pedersens flotte solbærmarker med sorten Ben Finlay, sat som stiklinger på blivestedet i efteråret 2018. Buskene dyrkes konventionelt og skal høstes første gang i 2021. Imellem rækkerne er der sået hvidkløversorten Rivendel, der har korte udløbere og lav bladvækst.

hen over det meste af vores ejendom. Det var så slemt, at bladene blev slået af buskene, og barken på grenene blev flænset op og fik store revner og dybe sår. Den efterfølgende tørre sommer gjorde det ikke nemmere for buskene at komme over skaderne, sagde Jens Holme Pedersen, der ryddede et areal med unge, ødelagte buske.

- Set i bakspejlet skulle jeg have ryddet hele det skadede areal, fordi mange af buskene i dag er døde, og mange andre står i stampe. Det er ikke muligt at sige, om nogle sorter klarede haglskaden bedre end andre. Kun arealet med hyben er kommet helt over uvejret, fortalte han.

Håndarbejde

Spørgelysten var stor blandt de unge landmænd. De ville blandt andet vide, hvad den største udfordring er ved at dyrke økologisk.

- Det altoverskyggende problem er ukrudt, som reducerer udbyttet markant. Vi har fravalgt mekanisk ukrudtsbekæmpelse og bruger i stedet en italiensk buskrydder (Greenmaster fra Ladurner/red.) til at slå græsset kort med under buskene, fortalte Jens Holme Pedersen, der supplerer med håndlugning af blandt andet kamille, tidsler og burrener i juli måned - cirka 10 timer pr. hektar.

- Vi bruger også 8-10 timer pr. hektar om vinteren på at gå alle solbærbuske igennem for knopgalmider. Hvis vi observerer blot en enkelt angrebet knop, bliver hele busken gravet op og fjernet. Det betyder, at vi kan holde buskene sunde og beholde arealet flere år, forklarede Jens Holme Pedersen.

Konsulent Hanne Lindhard, HortiAdvice, supplerede med at fortælle om andre skadedyr, der kan være en udfordring i økologisk buskfrugt:

- Kun sommerfuglelarver kan vi bekæmpe med et biologisk præparat. Ellers må man stole og håbe på, at nytteinsekterne gør arbejdet. Derfor forsøger man her på gården at bygge en bestand af nyttedyr op ved blandt andet at have

Bæravler Jens Holme Pedersen overvejer at flytte noget af det økologiske bærearal tilbage til konventionel, da markedet er overmættet med økologiske bær.

langt græs imellem buskene, i forlandet og i randområder, hvor der også ligger fældede træstammer som gemmesteder til insekter og bier.

Gode råd om generationsskifte

Med til inspirationsaftenen var også kvalitetschef Svend Jensen, Gasa Nord Grønt, der fortalte om afsætning af frugt, bær og grønt til friskvaremarkedet: - Generelt anbefaler vi ikke avlerne at lægge om til økologi, fordi det er risikofyldt i flerårige afgrøder. Men hvis I gerne vil prøve noget nyt, så gå i gang med økologiske jordbær. Det er ikke let, men forbrugerne efterspørger dem, sagde Svend Jensen, der understregede, at hvis

Konsulent Hanne Lindhard fortalte om etablering og pleje af solbær og ribs.

Jens Peter Hermansen, Økologisk Landsforening, arbejder med bæredygtige generationsskifter, der skal hjælpe landmænd ud af og ind i erhvervet på en sund måde.

industribær skal have sin berettigelse, skal de skal kravle op ad værdikæden. Konsulent Peter Hermansen, Økologisk Landsforening, sluttede aftenen med et indlæg om generationsskifte og en række råd til de unge landmænd i den forbindelse:

- Det er lysten, der driver værket, så derfor skal I vide, hvad I har lyst til, når I skal etablere jer. Hvor langt rækker egenkapitalen, har I det rigtige cv, og har I afstemt forventningerne med kæresteren. Overvej også ejerform, om I har evner som arbejdsgiver, eller om I selv skal have fingrene i jorden, lød nogle af ideerne fra Jens Peter Hermansen, der nævnte, at Økologisk Landsforening pt har projektmidler til at hjælpe et par stykker i gang med generationsskifte. ■

Sorter

Jens Holme Pedersen dyrker syv sorter af solbær og ribs:

Solbær

Zusha
Ben Connan
Ben Lomond
Ben Alder
Ben Tron
Ben Finlay

Ribs

Rondom

